DISPUTAT

INAUG

VITA ANIMALI A S

QU

ANNUENTE S

Ex Auctoritate dig

ARCHIBALDI DAV

ET COLLEGII G

NE

AMPLISSIMI SENATU

ET NOBILISSIMAE FACU

PRO GRAD

SUMMISQUE IN MEDICINA

RITE ET LEGITI

IN C

UNIVERSITAT

ERUDITORUM

JACOBUS

HIB

AD DIEM XXIX APRIL

In Stimulo omnis vita

GLA

EXCUDEBANT GU

No 8

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE

VITA ANIMALI A STIMULO PENDENTE,

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate digniſſimi Vice-Cancellarii

ARCHIBALDI DAVIDSON, S. S. T. P. P.

ET COLLEGII GLASG. PRAEFECTI;

NEC NON,

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU,

ET NOBILISSIMAE FACULTATIS MEDICAE DECRETO;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

IN COMITIIS

UNIVERSITATIS GLASGUENSIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

JACOBUS WATT, A. M.

HIBERNUS,

AD DIEM XXIX APRILIS, HORA ET LOCO SOLITIS.

In Stimulo omnia vitae. *Brunon. Element. Med.*

GLASGUAE,

EXCUDEBANT GULIELMUS REID ET SOCII.

1796.

Viro
Ornatiſſimo,
ROBERTO CLEGHORN, M. D.
Ingenio, Scientia, Induſtria, Facundiaque Spectatiſſimo;
GLASGUAE,
Multo cum *Bono Publico*,
Medicinam et Facienti et Docenti:
nec non,
Viro Probo et Integro,
ARCHIBALDO BRUCE
DE WHITBURN;
Coetûs Fidelium alterîus
Paſtori,
Juventuti Rerum Divinarum Studioſae
Praefecto;
ad utrumque
Diligentia, Eruditione, cognita Veritate, Ingenio,
Pietate, Gravitate, Morumque ſuavitate,
Inſtructiſſimo:
UTRIQUE,
Grati Animi et obſervantis Indicium,
Hanc Diſputationem,
Sacram Voluit
AUCTOR.

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

VITA ANIMALI A STIMULO PENDENTE.

CIrcumſpicienti, de qua re, Medicinam attingente, pauca proferrem, quod, ipſo Brunone quidem prolatum, a Doctore JEFFRAY, in Praelectionibus Anatomicis, magnâ cum delectatione, audieram, peritiſſime explicatum, Thema arriſit, meo conſilio aptum: quod, igitur, tentandum mihi duxi, tum, ad uſum probum implendum, tum, ut ſcientiam propriam auctam haberem, ipſe, nihil, forſan, pauxillumve novi dicturus.

Thema hujuſmodi verbis proferri poteſt, ſcilicet.

Vitae hominum Animalis phaenomena, adhibito ſtimulo, oriuntur omnia.

In hoc argumento tractando, declarandi venient, varii ſtimuli vitam cientes. Horum

praecipui ſunt, Partium Connixus, Cavorum Diſtenſio, Contactus alienorum Externus; et qui in ipſos agunt, Calor, Aer, Cibus, Sanguis, Fluida in corpore ſecreta, Organici, et ipſa Mens.

Ex his orta, ſana Stimulatio, erit quoque proferenda: et dicendum,

De Stimulatione, ſemper, ex operâ Stimulorum plurium, pendente.

De eâdem, in certo ſuo ordine, per corpus propagatâ.

De eâdem ſemper, paroxyſmis, interpoſitâ remiſſione, diſtinctis, conſtante.

De Nimiâ, vel cito in juſtam decreſcente, vel infra juſtam cedente.

De Majore et minore, ad gradum juſtum, Uſu, perductis.

De Conſenſu partium, in Stimulatione.

De Stimulatione, in partibus diverſis, Commercio Vicario, alternatâ.

De eâdem, conſciâ Mente, comitatâ necne; Irritatione, nempe, et Senſatione.

De Senſatione, Irritatione augendâ, ortâ.

De Stimulatione, Mente adhibita, augendâ.

De eâdem, Mente avocatâ, imminuendâ.

De ſenſatione perfectâ unâ ſolâ, eodem temporis puncto, exiſtente, et debiliore fortiore

deletâ: quoque de ejuſdem ratione in Praxi Medicâ. His breviter dictis,

Pauca, de Typho, dicenda conſilium abſolvent.

Vitae hominum Animalis Phaenomena, ex Stimulo adhibito, oriuntur omnia.

1. Haec, a vita Plantarum, in gradibus communi limiti proximis, dignotu eſt perdifficilis; diſcrimen eſt dictu adhuc difficilius. Argumentum tamen noſtrum hoc durum omnino reſpuit. In homine enim, animantium omnium longe perfectiſſimo, vita ab ipſâ in exemplis infimis multum, a vegetantium, in exemplis ejus exquiſitiſſimis, plurimum, neceſſe, diſtat.

2. De ipſo hujus vitae Principio, ac de Univerſi magni naturâ, aeque diſquirentem oportebit, phaenomenis effectibuſque ejus teneri. Niſi enim in Numinis ενεργεια ſiſtamus, quotquot greſſus retrorſum et altius indagaremus, quaeſtio, ſi non ſemper inepta, perſaepe abiret fruſtra inchoata; et nos caligine merſi ſpiſsâ et inviâ permanere cogeremur.

3. Hoc quidem principium, pro noſtrâ ſaltem de effectibus cognitione, fere paſſivum videtur: totum, in toto corpore ſinguliſque ejus

partibus, in adhibitâ vi alienâ, motu et reniſu, ipſi quidem propriis et ſui generis, obediendâ, poſitum: ſic ab eâdem cauſâ omnino pendens, ut eâ ceſſante, deficiente, aut intrà certos limites abundante, et vita ceſſet, deficiat, abundet. Varia nomina, apud Scriptores videtur adeptum. Idem igitur *Vita*, *Vis Vitae*, *Vis Nervia*, *Incitabilitas*, *Irritabilitas*, aut *Vis Senſoria* venit nominandum. Horum ultimum, a Perſpicaciſſimo Darvinio prolatum, et nobis maxime arridet. Cauſa quaecunque, ejuſdem ad propria ſua phaenomena ciendi facultate praedita, *Stimulus* dicitur: hujus cauſae effectus, *Stimulatio*.

4. Stimulatio, cum ſit corporis affectio, motu quodammodo videtur abſoluta; motu autem, ex motiunculis ſive oſcillationibus pluribus, conſtante. Cum enim, omnis motus Loci mutatione abſolvatur; partes corporis ſtimulo obnoxiae, limites intra certos, et ſpatio proprio, contentae; hoc ultra, niſi ruptae, moveri non poſſint: et quaevis fibrilla, jam totum ſuum, eodem verſus, motum a ſtimulo paſſa, niſi loco reſiliendi dato, ſtimulo, adhuc continuo, et ultra urgenti, parere non poterit: nec, eâdem operâ, ejuſdem impreſſio iterari poſſet, aut unquam, puncto diutius, permanere. Oſcillatio tamen, ipſa, ſti-

mulo adhibito orta, cum inter corpuſcula fieret, et cedendo, et ſuo more vitali, reſiliendo, apta; ultra punctum impreſſionis longe lateque ſe extendet. Porro, partibus quibuſdam ſtimulo, rectà ſubditis, et in aliis, et longe diſtantibus partibus, oſcillationes obſervantur. Hujuſmodi ſtimulatio fieri dicitur, Conſenſu partium; cujus ratio eſt difficillima et omnino vitalis: res tamen ipſa eſt, infra, ſuo loco, declaranda.

5. Stimulandi vi praedita ſunt multa, et ortu et operâ, ſatis diverſa. Stimuli alii extra corpus, alii idem intra, propria ipſius actione vitali parati, inveniuntur. Illorum alii, effectu latiore, primarii ſunt et omnino neceſſarii. Aliorum ſcilicet corporum, Contactus, ſive Reactio et preſſura externa, corpore inter corpora degente, nequaquam evitanda: Calor etiam; Aer; Cibus, aliquid forſan Electricum; et id noſtri, quicquid ſit, incorporeum, Cogitans, Volens, Mens appellatum. Locales ſive organici, qui quidem vitae multum faciunt, tamen non adeo ſunt neceſſarii, quin unus aut alter, pro tempore, ſine ejus periculo, deficiat, Lux ſunt, Sonus, Odor, Sapor. In corpore parati, operâ ſtrictiore pollentes, Secretiones ſunt et excretiones, quae ſingulae vaſa ſibi propria potenter ſtimulant: illae, Lacryma nempe, Saliva, Fel, Suc-

cus Gaſtricus, et Pancreaticus, aliaeque poſtquam ſua vaſa affecerint, et uſui alii latiori deſtinatae; hae, quales Urina, Halitus, et aliquando mucus, ut ipſae ejecerentur, paratae: Latiore effectu praediti ſunt Chylus, cibi, gaſtrici ſucci et pancreatici, fellisque commiſtione ortus: Sanguis, e chylo ut quibuſdam videtur, ope aeris confectus; proculdubio autem ex eo continuò refectus: Calor, qui vocatur animalis, ex ſanguinis cum aere in pulmonibus occurſu ortus; aut tranſitum inter ejuſdem, per vaſa, evolutus: in adultis maribus Semen, quod quidem ſecretio eſt localis; in ſyſtema autem reſorptum, ſtimulus fit potens et univerſalis. Praeter hos dictos ſtimulos, qui, cum et ſanae valetudini neceſſarii ſint, Phyſiologiae annumerantur, multi alii etiam exiſtunt, vi, aut medendi aut nocendi, praeditis qui igitur ad Pathologiam et Therapeiam magis attinent. Stimuli et Operâ variant. Praeter mentem, autem, omnes, vi aut Chemicâ aut Mechanicâ, parti corporis applicatâ, ſtimulationem incipere videntur.

6. Simuli hi omnes, ſupra (5) recenſiti, aliique his ſimiles, ad vitam ſanam faciendam et fovendam ſinguli aliquid conferunt: ſimul, totam, modo, (3) dicto, promovent. Singuli,

autem, proximo quodam medio, effectum ſuum abſolvunt. Hoc igitur ante illos videtur declarandum. Nihil, quidem, aliud eſt, quam id vivi corporis proprium, quo partes ejus, ſibi, et a ſe invicem, ſtimulationes ſuas, dant et recipiunt. Eſt, igitur, plus quam Cohaeſio: plus etiam quam Contactus. Partes, enim, non tantum ſemet invicem, contingunt, aut una cohaerent; ſed in ſe mutuo agunt, ſe mutuo premunt, ſecum mutuo connituntur. *Partium Connixus* igitur videtur non inepte nominandus. Hic, a ſtimulatione quidem confectus, et ipſe ſtimulus aeſtimari poteſt. Hujus, ut et omnis ſtimuli vis, in vita ſanâ, apparebit eo deficiendo; deficiente reſtituendo, aut vicario ſupponendo; atque nimio moderando. Ad hoc, pauca exempla proferenda.

7. Cutis, perquam contractilis, totum corpus, haſpo, veluti, ſtricto, comprimit atque ſtringit: in partes ipſâ incluſas agit, ipſarum renixum, actionemque propriam, ſuâ vice, paſſura. Hac igitur, ex parte quavis amotâ, ea nuda, ſuperficie reliquâ, altior percito tumet.

8. Partium intus poſitarum, fere eadem datur ratio. Vaſa alia, alio ſtimulata fluido, contento, ipſi contrahendo non ſolum juſtum motum praebent; ſed etiam craſi ejus juſtae, multum,

eâdem operâ inſervire videntur: et inde vitae ejus (ſi qua fluidis detur) hujuſmodi connixu multum favere. Eadem, certe, ſanguifera, vi ſuâ ſenſoriâ, a vicinis nervis, derivatâ, ipſos pulſu, aliaſque exercent, fovent, nec dormire ſinunt. Muſculi, potentiam ſe contrahendi, a vaſis nerviſque in ſe diſtributis, adepti, movendo, et vaſorum actioni, et nervorum ſenſui, multum inſerviunt.

9. Quinetiam, Vis Senſoriae fons ipſe et origo, Cerebrum nempe et Medulla Spinalis, connixu hujuſmodi egens, ut ſuo officio probe fungatur, eodem abunde fruitur. Ipſum enim (ut e tumore, amotâ cranii parte orto, apparet) inſigni gaudet elatere. Huic autem undique; cranium aut ſpina, obex firmus, conſtans, et ſemper idem objicitur, unde in cerebro ipſo convellendo, fere totus impenditur. Cum autem hujuſmodi connixus continuatus, quam ſi remiſſionibus diſtinctus ſit, et ſaepius repetitus (4) ſtimulationi juſtae minus faveret; cerebrum, ſenſus exquiſitiſſimi organum, ut vis ejus ſenſoria probe exerceatur, vaſorum, pro ratâ ſuâ mole, et plurium, aliâ parte corporis ferè ullâ et majorum, actione fruitur. Sed, ne et hac, minus cerebri incitationi, conſultum ſit; idem et pulſu inſtruitur altero, ſibi proprio, nec tam

cordis, quam pulmonum actionem referente. Sic igitur, eodem circundato cranio, pulſûs ope, et *pro* cerebri juſto interno, et *adverſus* connixum ejus abnormem, probe conſulitur.

10. Cum igitur cerebrum (ut laeſi ejus phaenomena ſpectanti videre poſſit) cogitationis ſit menti organum praecipuum: cum idem, ad caetera ſua munera probe abſolvenda, pulſûs connixu duplicis egeat: eodem, etiam juſtae cogitationi et ſanae, opus eſſe poteſt. Huic conſentaneus videtur, cogitationem inter atque pulmonum cordiſque actionem, nexus arctiſſimus; quo cogitatio omnis, ſimul ac reſpiratio paulułum interrumpatur, aut cor ſyncopen patiatur, ſubito, et quidem, ſtatim deleatur. Ceſſantibus enim illis, pulſus etiam in cerebro ceſſaret, omnino oportet: unde vita ejus, ſuo proprio ſtimulo, et fultu defraudata, deficit, dormit, officiorum omnium, praeſertim autem cogitationis, impotens. Eodem forſan pendeat, ſi qua datur inter homines ingenii varietas, pro motu ſanguinis tardo celeri, tardior promptior, exiſtens.

11. Connixum eundem deficientem experiuntur, ignavi et deſides, exercitationem omnem averſati, ut et animo dejecti. In his igitur invenitur, vita magis languida; unde altius cinctis

et impigris, Hypocondriaſi, Rheumatalgiae, Scorbuto, Peſti, morbiſque aliis atoniâ, altâve proſtratione, comitatis, obnoxiores multo evadunt.

12. Eodem deficiente, oriri videntur Petechiae et Vibices, in debilitate inſigni, ſaepe obſervandae. Typhum altum, Flavum, Peſtem, Scorbutum, Aſciten etiam lethalem, in diebus morbi fere ultimis; hae ſaepe comitantur. E ſanguine, in vaſis, adhuc movente, aliquatenus forſan ſoluto; ex eorum ſpiraculis, autem, nunc atonis et laxis elapſo, vaſorum actione ſtimulante, privato, craſique juſta ideo, experte, et inde, putredini quam antea, procliviore, ortae hae poſſint aeſtimari. Ipſa quidem, ad putredinem, ſi qua ſanguini propriis vaſis moventi, proclivitas concedatur, eodem deficiente, accepta referenda videtur.

13. In localibus etiam, quae accidunt, connixum ad ſanam vitam neceſſarium oſtendunt. Curſu, igitur ſanguinis in artu, impedito, eâdem fere ratione, ſenſus in ipſo obtunditur, et ceſſat motus. Venae aut arteriae, partibus nudatae, quae eas antea tetigerint, varicem aut aneuriſmum citiſſime praeberent: plane quia iis, ut muniis probe fungerentur, cum vicinis undique, connixu, neceſſe, ſit opus.

14. Medicamenta, porro, ad actionem vaſorum minuendam valentiſſima, eâdem, ut videtur, operâ partium connixui temperant, et ideo a vita detrahunt. E plumbo, e. g. praeparatis, nullum, actionem vaſorum immodicam, felicius debellare poteſt: ipſis, tamen incautè adhibitis, nullum, paralyſeos, aut ipſius gangraenae periculum gravius inferat.

15. Morbo, in laxâ compage, praeſente, connixus in remedium augendus. Hyſteriae, igitur, et Hypocondriaſi obviam eundum: Balneo frigido, ſubito nempe et crebrò, ineundo et exeundo; quod cute ſtringendâ partes, et ipſam infra poſitas, fortiore connixu exerceat (7) cum interim, ſpatium frigori non concedatur debilitaturo: Tonicis, amaris, nempe, et aſtringentibus ingeſtis, eodem ſano promovendo, habitis etiam validiſſimis: Exercitatione modicâ, crebrâ, eundem quidem rectà faciente. Rheumatalgia et Paralyſis, eodem connixu, ut videtur, egentes, Frictione, et Fotu, acri vel miti; Veſicatorio, et Sinapiſmo; Aurâ Electricâ, ſtimulorum omnium ſubtiliſſimo, et partes maxime conquaſſante: quibus omnibus, connixûs augendi, potentiſſimis: prae aliis ullis tractantur felicius, hujuſmodi morbi.

16. Hydrops quoque omnis, rationem prae-

bet eandem. Partes enim ſolidae, a ſe invicem, jam interfuſo, ſeparatae, fluido, et ſoli ipſi connixae, validiore ſano igitur, ſolidorum connixu privatae, ad officia propria abſolvenda minus valida redduntur. Inter has igitur, vaſa lymphatica, quorum laxâ compage imprimis, morbus initio ortus ſit, ob connixum ſublatum, nunc adhuc debiliora facta, fluidi exhalati minus debito reſorbent. Morbus igitur ſemel, hoc modo, inceptus, magis indies, magiſque ingraveſcit. Tractatur ſaepe Anaſarca; haſpo leniter ſtricto; frictione, fotu, acri miti comitato, ſaepe tantum ſiccâ, ut vaſa nempe, ſolidorum connixu, quam fieri poteſt, reſtituto, ſuffulta utrinque, validius opus ſuum abſolvant. In aſcite caeteriſque, ante factam paracenteſin, eundem valde profuturum, ob cavorum amplitudinem, vix erit ſperandum. Ab ipsâ tamen, quamdiu poteſt, abſtinendum. Cum enim vaſa, et tota quidem compages, propter ſublatum fluido, ſolidorum connixum, jam laxa, et praeter modum debilia exiſtant; ſi et ille minor, quem fluidum praebet, ſubito, et (quod quidem fieri oporteret) ſine vicario interim adhibito, ſublatus ſit; eadem adhuc laxiora multoque debiliora, evaderent. Æger itaque, ut experientia docet fere omnis, poſt fluidum arte detractum, eidem

morbo obnoxius permaneret, citiſſime redituro. Cum tamen ipſâ, aliis omnibus jam diutius et fruſtra tentatïs, fato inſtante, nec alias evitando, paracenteſi opus fieret, connixui et inter, et poſt, evacuandum fluidum diligentiſſime ſtudendum. Hoc fieri poteſt, ipſo lente detrahendo, haſpiſque latis laneis abdomine induendis, et ſubinde, pro renatâ, ſtringendis. In Hydrocele, (qua quidem ſolâ poteſt) poſt amotum punctura fluidum, materia leniter irritante, ejus loco inductâ; et connixui reſtituendo, et adverſus mali reditum conſulitur.

17. In aliis autem morbis, connixus cum ſit nimius, moderandus eſt. Sic res in Phlegmaſiis omnibus habetur, in quibus, ſaepe quidem, primum in parte quadam definitâ, deinde per ſyſtema, latius ſtrictius, partes validius connituntur, et vita magis exercetur. Eum auctum produnt, rubor, durities praeter ſolitum, pulſus tactui obnoxior, crebrior, validior; vita nimis expergefacta, effectus ſtimulorum ſolitorum, ſolito inſignior. Haec, plus minus fiunt Erythemate aut Phlegmone laboranti, cui tactus aut frictio, antea ſuavis, aut ſaltem neglectae nunc maxime, evadunt, dolorificae. In Ophthalmiâ, et Phrenitide, viſum, lux debilior ſolito, ſolita dolorem, facit. In hac ſonus antea non inſua-

vis ſit nunc omnino intolerabilis; ſolito debilior auditui inſervit. Pleuritide exiſtente reſpiratio antea dulcis nunc amariſſima. In Enteritide, et Gaſtritide, cauſae, quam antehac, multo debiliores, vomitum et caetera ejuſmodi faciunt.

18. Hujuſmodi affectio, quamvis initio localis, connixum etiam per ſyſtema late, aliquando intendit. Intendit autem, vel partium Conſenſu (de quo ſuo loco infra) ſaepius, ut videtur, a ſanguine motu ſuo, in parte affectâ, aucto, celerius et per alias partes tranſeunte, et ſic, aut magis implendo, aut in ipſas, motu, nitendo, aut modo utroque, vaſorum actionem validius ciente. Quaecunque autem daretur ratio, res oſtendit ſanguinis motum, a parte, tantum, affectâ, tam per totum acceleratum, ut venaeſectio larga et iterata, interdum, hominibus, alias, debilibus, temperatis et prope effoetis, poſtuletur.

19. Et ipſâ quidem ſanguinis detractione, aut generali, aut ſi poſſit fieri, locali, hujuſmodi morbo, remedium praeſentius adhibeatur nullum; quippe qui et rectâ, et ſtatim connixum abnormem temperet. Nec multum diſtat ratio calidi balnei, inflammationis compeſcendae, vi inſtructi inſigni; nec aliorum, vi ſimili praeditorum; quae ſcilicet, partem emolliant, aerem

excludant: quae (ut ſaturnina) ſedent: quae temperiem ſervent: quae quietem et ſomnum concilient: inde quae mentem attentam, ab affectione, avocent. Haec, et ſimilia, etſi, non ſtatim, connixum, tamen, eventu laxant, laxandoque, effectum ſuum proprium edunt.

20. Connixus, autem, et praevalidus, cum pulſu tamen debili, interdum obſervatur. In valde enim obeſis, ut et in phreniticis, plethora tantum creverit, ut vix, et ne vix, vaſis cedendi, aut reſiliendi locus relictus ſit; ſi autem, ſanguinis aliquantum detractum ſit, ſpatio inde praebito; vaſorum actio redit; pulſus validior ſtatim evadit.

21. In vaſis abſorbentibus, idem poteſt plurimum. Ea, enim, fere, quo premantur arctius, eo validius agunt. Hinc vertebra, altero prae altero latere, preſſa, hiſce vaſis abſumitur, et ſpina inde curvatur. Eâdem operâ, in phlegmone, cutis, parteſque eam infra poſitas, reſorptae, abeunt. Hinc etiam, fungus aut verucca ligaturâ ſtrangulata: ulcus in crure aſthenicum, ſæpe haſpo ſanatum.

22. De hoc eodem connixu et alia proferri poſſint permulta, quippe quo afficiendo, ſtimuli alii omnes. Vim ſenſoriam exercent: ſed ad ipſos tractandos nunc progrediendum.

23. Connixui proximâ ratione, ſtare videtur, Cavorum Diſtenſio. Fit haec materiâ quavis fluidâ, craſſâ tenui; ingeſtâ, ejiciendâ, aut intus corporé impendendâ: materiâ etiam ſolidiore, ſed tamen molli. In cavis datur, omnibus; majoribus, minoribus; latioribus, longioribus: in vaſis igitur omnigenis, partibuſque eorum ſingulis. Sanguis, inde, cor, arterias et venas; e ſanguine, ſecreta fluida, alia, alia ſua vaſa propria; ingeſta, ventriculum, tubumque inteſtinalem; aer pulmones; ſua viſcera, invicem, diverſas cavitates; cranium, ſcilicet, cerebrum; os internum, lingua, thoracem pulmones: abdomen, et pelvim, varia: per totum res contentae, ipſae diſtenſae, continentes diſtendunt. Diſtenſa, autem ſtimulationem patiuntur, motu, ratione (4) delatâ, iterato diſtinctam, quae itaque connixui multum confert.

24. Diſtenſio vi ſtimulandi inſigni polleat, omnino oportet. Haec vis, quam magna ſit, e connixu quem facit, et ex ejus effectu amovendi, aeſtimandum eſt. Hic autem in eſuriente obſervandus, animi deliquio obnoxiore: partim quidem, ob ſtimuli cibi ſpecialis defectum; partim autem, ut oſtendit, ex aquâ merâ, ſublevamen, ob diſtenſionem parvam aut nullam, id incurrente. Syncope poſt partum ſtatim,

ſaepe; aliquando inter geſtandum, poſt pelvim, foetûs, in abdomen, aſcenſu, depletam; poſt urinae copiam, ſubito miſſam; poſt miſſum quoque ſanguinem; aut eo miſſo, ligaturam ſubito amotam; poſt abdomen, thoracem, ſcrotum, partemve aliam quamvis, fluido collecto, ſubito, et omnino depletam, ſaepiſſime inſtans, ratione etiam eâdem, explicanda eſt.

25. Nec aliam poſtulat, eadem, validam exercitationem, ſubitoque intermiſſam, excipiens. Violenter enim exercitato, plures muſculi, artuum praeſertim, crebro et valide ſeſe contrahunt: inter contrahendum, tument: vaſa iis vicina premunt, motum ſanguinis, per venas ad cor, valde accelerant. Cor inde, praeter ſolitum, copiâ hac majore, ſtimulatum, ſaepius, et ut videtur quoque, fortius, ſeipſum contrahens, per arterias, crebriorem pulſum, et validiorem edit: interim, quo ſanguis majore copiâ, corde nunc trajectus, aurâ vitali, in pulmonibus, occurrente, melius fruatur, valide citòque, anhelatur. Si a hujuſmodi exercitatione, gradatim ad quietem tranſiretur; cor, pulmones, reſpiratio, turbâ incolumia liberarentur: ſin autem, exercitationem violentam, nulla ſtatim exciperet, ſanguis, propter eoſdem muſculos agere ceſſantes, cordi, nondum forti ſtimu-

lo praevio experti, multo, quam ejici poſſit tardius, accederet. Ipſi, igitur, in ſyſtole, ſubito depleto, cum ad diaſtolen perventum ſit, ſanguis non ſufficeret diſtendendo. Hoc ſtimulo privatum, cor ipſum, et cum ipſo, totum corpus langueſcit, et pro tempore moritur.

26. Aliquando, languore praeſente, et quidem cum ſyncope inſtare videatur, ad vitam diſtenſione fovendam, et connixu fulciendam, Naturâ duce, impellimur. Hujuſmodi languore correpti, ad Oſcitationem aut Pandiculationem, interdum ad Sternutationem confugimus. Haec igitur fieri obſervantur, ſomno, aut deliquio inſtante, fatigatione et taedio praeſente; cum et nobis invitis corpus diſtendant, et connixum, vitae fomitem, valide promoveant; malum praeſens aliquando ſolvant. Ejuſdem rationis videtur, ſpiritus repreſſus, poſt factam inſpirationem, niſui majori omni, neceſſarius, et certo gradu, male ſe habentibus, familiariſſimus.

27. Corporum alienorum *Contactus*, ſive *Reactio* idem facit extrà corpori adhibita, quod Diſtenſio intùs. Hujuſmodi contactus, dum inter corpora vivitur, non evitandus, connixui ſano et quidem vitali, immo ipſi vitae omnino neceſſarius aeſtimandus videtur. Si Atmoſphaerae preſſura, omnino inſignis, amoveri poſſet,

corpus percitò, vi internae agitanti, undique cederet; cedendo, eandem ultra evaderet; et quoque, in ipſam reagere ceſſaret, connixus deficeret; ipſe, et cum ipſo vita abiret (6); nullus, poſt breve tempus, futurus. Corpus ipſum porro, ipſâ gravitate, inter ſedendum, jacendum, ſtandum, movendum, ejuſdemmodi contactum, aut reactionem neceſſe parit; et ipſe non effugiendus, fomes vitae praepotens aeſtimandus, cum et per ſe, et muſculis pluribus exercitandis, connixum multum promoveat.

28. Hic, autem, quamvis non omnino evitandus, et augeri poteſt, tamen, et minui. Auctus aut minutus ſit, vicinis, corporibus magis (ſano tamen motu (4) incolumi ſervato) aut minus valide tangentibus, vel tactis modo nempe, aut gradu, minus aut magis, ſenſum, in loco tacto ciente. Fluidae igitur, pro ſolidae materiae contactus: ipſius ſolidae, ſolito levior, utriuſque, eâdem quâ corpus ſit, pro diversâ temperie, adhibitus. Haec omnia, ſenſum minus, vitam minus fovent. Deſidia, igitur, et ſomnolentia, vim, habent debilitandi maximam; hilaritas, impigritia, et juſta, modo, exercitatio, ſanitatem et vigorem conciliant. Ratio hinc patebit, quare deſides, ignavi, ſomniculoſi et illi qui lectum, volentes, aut inviti, colere ſolent,

quam alii, debiliores inveniantur: quare Plebs Ingenioſos, praeſertim inter faeminas, manibus, artubus, corpore toto amplo, et robuſto, tam longe antecellet: quare natationem et balneum, imprimis autem, calidum colentes, debilitati inde abeant.

29. Augeri poteſt hic contactus, Balneo frigido, ſubito et vicibus iteratis, immergendo et emergendo, quod et preſſurâ, et cute ſtringendâ (7) temperie mutatâ, ſtimulum praebeat: Frictione cum, aut ſine fotu, corpori toti, aut parti ejus malé ſe habenti, adhibitâ: Exercitatione etiam, intra vires reſtrictâ: Veſicatoriis: his ſimilibuſque omnibus, ratione jam (15) dictâ, fere eâdem contactus promoveri, connixus augeri, vita foveri poteſt.

30. His, *Connixu*, nempe, *Diſtenſione*, et *Contactu*, afficiendis, reliqui ſtimuli ſuam operam abſolvunt omnes, alius autem, aliâ ratione.

31. *Calor* vim habet ſtimulandi omnino inſignem; quippe qui, gradibus perpaucis, aut auctus aut minutus, vitam in toto corpore aut in parte ejus vel delet, vel, ut res ſit, divellit. Cum, autem, is male deficiat, torpor, latior ſtrictior, fatum ſemper praecedit. Hoc obſervare eſt, de digitis algore correptis. Notum miſerorum, in Daviſii Anguſtiis, frigore mortu-

orum, fatum, idem reddit veroſimile. Coquii Celeberr. ſocii, frigore prope capti, et ſomnolentiâ gravati altiſſimâ, idem experti videntur. Calor, autem, ſuam operam abſolvere poſſit, ſolidis expanſum, fluidis, tenuitatem ſuam juſtam praebendo, et praebitam ſervando, fortaſſe, mentis aciem ciendo: praeterea autem, ſui ipſius vim ſtimulandi propriam adhibendo.

32. Aeris, quoque, ſtimulo, per tempus etiam breviſſimum, negato, vita laborat, languet, ſigna ejus, pulſus nempe et motus, ceſſant, ipſa ſuſpenditur; ſuſpenſa paulo longius, vix, et ne vix quidem, refovenda. Operam videtur abſolvere ipſe, partim thorace diſtendendo, et, dum iteretur reſpiratio, connixu augendo; partim autem calore afficiendo. Pulmo enim, quaſi porta eſt, qua is ingeri poſſit, officina, qua ultra paretur, et oſtium, quo, cum nimius ſit, partim evadat. Aer etiam aliquid facit, quodam, aut auferendo, aut praebendo, occurrenti ei in pulmone ſanguini; qui ſine hâc mutatione, officio ſuo fungendi, cordis nempe ſiniſtri ad contractionem ſtimulandi, permaneret impotens.

33. Cibus, omnino neceſſarius, ſtimulat mole, motu, atque qualitate. Mole et motu, tubum totum alimentarium diſtendit et agitat; Oeſophagum, Ventriculum et inteſtina; partes quo-

que iis vicinas, ita ſtimulans connixumque in iis promovens. Molem aliquid, etiam in concoctione adipiſcendâ facere, eo patet, quod cibi lauti, minor moles, quam major cibi tenuis, difficilius concoquatur. Qualitatem multum facere, manifeſtum praebent effectus varii, ex variis ingeſtis, orti; quales ſunt aegrotatio, nauſea, vomitus, ſingultus, diarrhea, ipſorumve uniuſcujuſque ſolutio, in quibus, ingeſti vis ſaepe, ſe tam ſubito manifeſtam praebet, ut ventriculus habeatur, in totum corpus, latam vim poſſidere. Maxima autem, ejus opera, in Chylo praebendo, abſolvi videtur; et hic quidem, non ſolum vitam in propriis vaſis exercet; ſed et ipſum ſanguinem nutrit, ejuſque jacturam, continuo rependit.

34. Sanguis, autem, ſtimulus eſt, tam validus, tamque univerſalis, ut eo per toto deficiente, totum, in parte, pars, vitam animalem experiatur languefcentem. Hoc, enim, fluido, ut dici poteſt, vitali, non duitius vaſa propria, permeando incitante, in his, vita primo dormit, deinde ſtatim abit, niſi tempeſtivus ſtimulus reſtitueretur, irrevocabilis. Partes interim vicinae, eâdem ſorte impertiuntur. Siquando, in corde ipſo, magniſve vaſis, ipſe deficiat, totum ſyncopê corripietur; ſi motus in extremâ parte ceſſet, ipſi gangraena inſtaret.

Sanguis, duplice vi, Mechanicâ nempe, et Chemicâ, vaſa vicinaſque partes ſtimulat. Ex Ingenioſi Goodwin experimentis, conſtat, ipſum, ex ſyſtemate venoſo, per dextrum cor, pulmones uſque, progreſſum, niſi ibi, cum aere inſpirato congreſſum, ſiniſtri cordis, generiſque arterioſi, vim, denuo ſtimulandi, non amplius retinere. Conſtat, eundem quoque inter reſpirandum, nec minus inhalitum aerem, mutationem cujuſmodi experiri; quâ hic, Carbone, ſcilicet, imbutus, iterum reſpirantibus lethalis, ille, coloris rubri vividioris, vique ſtimulatrice novâ ſiniſtro cordi aptâ, praediti evadant. In hâc operâ autem, ſanguis, quiddamve ipſius, ſive, ut ſalis compoſiti ſimplex alterum, altero liberatum acrius evadens, quodam obtundente ſoluto et miſſo; ſive accuente quodam denuo praeditus; utcunque, novâ vi ſtimulatrice, inter reſpirandum inſtructus, in ſiniſtrum cor, genuſque totum arterioſum eâdem dominatur, ſanoſque motus in iis incitat. Idem, circuitum ſuum peragens, calorem videtur evolvere, quippe quem, in omni corporis parte, pro curſu ſanguinis accelerato, actum obſervare eſt. In curſu, porro Chemicé partes coutingentes afficit, ab iiſdem pari ratione afficitur, quodam ſui deponendo,

moli corporis, incrementum futurum, aut ſupplementum.

35. Mole et motu, idem, et ſtimulum Chemicum diſtribuit et Mechanicum praebet. Vaſa, igitur, diſtendendo, fricando, titillando, pulſum in arteriis ciendo, inde tam partes vicinas, quam ipſa vaſa agitando, calorem, operamque ejuſdem late diſtribuendo, Connixum partium, per totum corpus, maxime augendo, vitam, per totum expergefacit, expergefactam fovet.

36. Secretiones, vim ſtimulandi poſſidere, ex multis apparet. Succo gaſtrico, pancreatico, aut felle deficiente, concoctio juſta, minus abſolvitur; juſta materiae faecalis ejectio, minus peragitur. Salivam ſaepe ejectam aliquando ſequitur inde Pyroſis, Dyſpepſia, Anorexia. Hae autem, magis Nicotianae, aut potus meracioris uſum immodicum (qui, nempe, ut ſuccus gaſtricus minus praebeatur, facit) excipiunt. Eadem, ſimul cum tardâ alvo, eâdem ratione explicandae, ictericis moleſtiſſimae ſunt. Vaſa propria, ad ſanam actionem cient, materiae excrementitiae, halitus nempe, mucus, faeces, urina.

37. Organici, qui dici poſſunt, ſtimuli, Tactus, nempe, Odor, Sapor, Sonus, Lux, omnes, connixu in organis promovendo, ſtimulant.

Tactus id facit, eadem fere ratione, qua Contactus (27) declaratus, cujus quidem hic nonniſi modus eſt. In odoratu, corpus quamvis ſubtile, parti ſentienti adhibetur, quod motûs aliquid facere debet. In ſaporatu, motus apparet ex effectu, ſalivâ, nempe abunde fluente; et idem quoque conſpici poteſt. Motum, in auditu, ſimilem accidere auris parti, ac corpori ſonanti, quamvis ille multo minor ſit, periclitatio abunde monſtrat. In viſu, motum organicum exiſtere, varioſque motus ex variis coloribus viſis oriri, *Spectrorum* † phaenomena veroſimillimum reddunt.

38. Vitae, autem, perfectiſſimae iidem plurimum conferunt, nexu quem habent cum mente arctiſſimo; quo eâ, ut effectum prodeant, iis; nec minus iis, ut ea phaenomena ſua oſtendat, ei, maxime opus ſit.

39. Mentis vim ſtimulandi, plurima, effectum ejus, et volentis et cogitantis, oſtendentia, produnt. Opera omnia, et exercitationes hominum varias, quibus muſculi exercentur voluntati obedientes; affectus etiam in facie depicti, pudor, nempe, gaudium, ira, maeſtitia, ipſorum affectuum, in corpus, vim manifeſtam reddunt.

† *Spectra* dicuntur imagines, ante oculos, poſt aliquid ſplendidum diutius ſpectatum, volitantes.

Mentem cogitantem, etiam poſſe plurimum, nemo, qui auctum, aliorum ſtimulorum effectum obſervet, prout ea attenta adfuerit, necne, negabit. Mens, autem, medio generis nervoſi, in corpore humano ſtimulando, uti videtur; ſed modum quo, eodem utitur, omnino ignotum, oportet confiteamur.

40. Hujuſmodi (5—39) ſtimulis, gradu et frequentiâ juſtâ adhibitis, ſana vita exercendo praebetur: ſana datur *Stimulatio*. Eidem, majori, aut minori debito, exiſtenti, Medicina debet opitulari, ſtimulo aliquo ſolito detrahendo, aut ex ſuo penu, novo adhibendo, ut res eſſet. Quos, autem, ipſa praebet, quippe qui, in ſanâ valetudine nihil proficiunt ſtimuli, praetermittere oportet.

DE STIMULATIONE.

41. *Stimulatio juſta, perfectae ſanae valetudini familiaris, proditur, variis ſtimulis, ſibimet invicem, opem ferentibus.*

42. Omnes, ut effectum proprium efficiant, Connixu, Diſtenſione, Contactu, Aere, Sanguine, praeſentibus, indigent. His ſingulis, ſinguli ipſi neceſſarii ſunt, omnibus, ſemper, vitae, omnino opus eſt; omnibus eodem con-

ſpirantibus eget; conſpirantes, ſinguli proprium, omnes ſimul, effectum generalem et vitalem edunt: et ſtimuli, etiam, qui minoris momenti ſunt, eâdem ratione, ſuam vim exercent.

43. Cum, igitur, ſtimulatio, minor juſtâ exiſtens, augeri debeat, id ſaepe fieri poteſt, uno aliquo ſtimulo naturali afficiendo, qui auctus, alios quoque omnes augeret. Connixu, exercitatione; contactu, frictione patiendâ; calore, ipſo adhibito; unoquoque aucto, omnibus reliquis, effectus auctus invenietur. Cum, autem, ſtimulatio nimia ſit, et Medicinâ attemperanda, aliquo uno ſtimulo, negando, minuendo aut auferendo, medela abſolvi poſſit. Sanguis inde miſſus; diſtenſio, cibo negato, minuta; aut contactus, balneo, laxatus; per ſe ſinguli, ſtimulationem generalem minorem; ſtimulos caeteros, effectu debiliores, reddant. Hujus, cum quodque, in vivo corpore, exiſtens, ſit pro exemplo, exempla proferre, et inutile, et longum foret.

44. *Motus, quo conſtat ſtimulatio ſana (4) propagatur, certo ordine; in partibus diverſis, diverſo.*

45. Motus, cum, Loci mutatione ſolâ, abſolvatur, in puncto non poteſt exiſtere: cum idem in re, mobilibus rebus, appoſitâ, ipſis omnino

immotis, non poſſit fieri: non poteſt, non aliquatenus propagari, quaeque localis ſtimulatio. Stimulatio, autem, in humano corpore, omnis, initio localis fuiſſe, concipi poteſt. Cujuſque, autem, propagatio, certo ordine, abſolveretur, omnino oportet; cum praeſertim ipſa varia fluida, per corpus, curſum ſuum conſtantem, peragant. Motus, autem, in arteriis, a dextri cordis auriculâ (quae videtur primùm vixiſſe) per cor ipſum, cum pulmone, ad ramos extremos; in venis, et vaſis abſorbentibus, ab extremis et ſuperficie, ad ipſam eandem auriculam, (quae etiam videtur ultimùm moritura,) cum ſanus ſit, progreditur. In nervis, autem, ſi daretur, in iis, proprius motus propagatus; propagatio, tam a cerebro ad extrema, quam ab extremis ad ipſum, aeque poteſt fieri. Volitione, digitum ſtatim agitare poſſumus; rei digito tactae ſtatim conſcii ſimus. Nervis, autem, intercurrentibus, ſectis, aut ligaturâ ſtrangulatis, horum neutrum poteſt fieri. Aliud, tamen, commentum, motum hujuſmodi reſpuens, de hac re, forſan veroſimilius videtur. (57.)

46. Hic ordo, partium diverſarum actionem peculiarem facere videtur, quae, ſtimulo addito, intendi et augeri poteſt, vix autem mutari. Si facile mutari poſſit, mutaretur, ſtimulo contra

ordinem nitente, quum clyſma, vomitum excitaret; veſicatorium, reſorptionem in arteriis, faceret; ſed, quia non mutatur, clyſma, aeque ac catharticum, evacuationem per anum parit; veſicatorium, dum venarum vaſorumque abſorbentium actionem a ſe progreſſam, intendit; eâdem operâ arteriarum actionem, ſe verſus, auget. Simili ratione, cibus, ſalivae et ſucci gaſtrici ſecretionem, promovere videtur: eâdem, potus merax, choleducum ductum, et, per eum, totum ſaepe hepar, ſtimulat turbatque.

47. Aliquando, quidem, ſed rariſſime, hic motus, ordine inverſo, obſervatur fieri. Hoc fit in vomitu; fit gravius in Paſſione Iliacâ: in illo, ut videtur, actione emetici ventriculo debilitando, quo minus onus ferre poſſet, aut citius urgente, quam motus deorſum progredi poſſit; in hâc, quia progredi, omnino non poteſt, obice ſaepe interpoſito. Fertur etiam actio abſorbentium, interdum inverti; † ſed, de hoc, minus certa fides. Siquando, autem, vere inverſa inveniatur actio; et hic, et in prioribus exemplis, morbi ſit, non valitudinis ſanae, aeſtimanda.

48. *Simulatio naturalis omnigena, paroxyſmis pluribus, conſtare videtur: remiſſione, aut intermiſſione, cum valido motu, vices alternas, tenente.*

† Vide Darvinii Zoonomian.

49. Hujus ratio; niſi eadem fere ſit, ac ea quae ſupra (4) prolata fuit, obſcura, forſan remaneat: rei ipſius, fides certiſſima. In tubis omnibus, quaeque portio, contrahitur et laxatur, vicibus alternis, et vicina, interim, fere eadem, quae ipſi tubi, patiuntur. Idem de alternâ contractione et relaxatione, muſculis omnibus, partibuſque muſculoſis, familiariſſimis. In corde, igitur, et quacunque pulſus ſentitur; in thorace, reſpiratione; in abdomine, et iis, quae idem continet; hujuſmodi ſe praebet, ſtimulatio. In viſu idem fit, nictitando, coloribus variis, rebus diutius inſpectis, induendis; et ipſum, inter res varias divertendo. Tactu, non unâ, ſed pluribus preſſionibus factis, res, contrectando, perſcrutamur. Dolor ipſe peracutus, paroxyſmis ſentitur, non uno, eodemque tenore, aequalis. De auditu, olfactu, ſaporatu, idem prope, dicendum. Idem, etiam, de ſtimulatione latiore, alternis vicibus, interruptâ; cum noctis quies, diei turbam, exciperet: in febribus, etiam, plurimis; praeſertim autem, in intermittentibus, idem patet notiſſimum. Alia omittentur, praeter exemplum ſtimulationis, juſtâ multo violentioris, quae ſaepe, unam, tantum, alternationem peragat; nam,

50. *Nimia ſtimulatio, vel, ad gradum juſtum,*

cito decreſcet; vel, in juſto minorem, aut nullum, abibit.

51. Stimulationis gradus juſtus, in motu juſto conſtat (4) et jucunde fertur. Hâc fortior, niſi remiſſionem debitam, debito tempore, adepta ſit, in remiſſionem indebitam, per ſe, citiſſime ruet; et quo violentior ſtimulatio fuerit, eo citius in alteram conditionem diverſam tranſiret. Haec, autem, conditio, a quibuſdam fuit vocata, *Debilitas Indirecta.* Adeſt, in languore, poſt ſtimulationem fortem, vino factam. Adeſt etiam, morbis omnibus initio acutis, verſus finem infelicem; et quidem, quandocunque ſubitò, a connixu partium fortiſſimo, ad debilem laxumque tranſiretur. Hoc, autem, fieri videtur, in curſu Pneumoniae, Variolae, Phrenitidis, aliarumque ejuſdem generis. In curſu Typhi, etiam, Peſtiſque, in omnibus his, enim, initio, ſtimulatio apparet aucta: ſin autem, ſibi relicta fuerint, debilitas alta, aut mors ipſa, fortiſſimam ſtimulationem exciperet. In hujuſmodi exemplis, ſtimulatio abnormis Vim Senſoriam celeriter conſumpſiſſe, dici poteſt. Ad, huic fato, antecedendum, nihil amplius opus eſſe videtur, quam ſtimulationis diminutione tempeſtivâ, quae, ablato ſtimulo uno, aut altero, dum ea adhuc praevalida remaneret, fieri debet. Hoc nihil praeſentius reme-

dium, ſi tempeſtive adhiberetur, adhiberi poſſe videtur: eodem nihil magis lethale, ſi morbus jam, ad ſtatum pervenerit, debiliorem. Quamvis, tamen, ad debilitatem indirectam ruere, nimia ſtimulatio proclivis ſit; aliquando et ſibi relicta felicius abſolvitur. Cum, quamvis aucta, tamen, non omnino abnormis ſit; et gradatim, ad gradum ſui ultimum, pervenerit ſtimulus; ſtimulatio forſan praeberetur modica; nam,

52. *Conſuetudine, ſtimulatio, ſive major ſit debito, ſive minor, ſaepe ad gradum juſtum, perduci poſſit.*

53. Ratio hujus ultima, niſi Naturae lex diceretur, obſcura; res, autem, exemplis maniſeſtiſſima. Hinc enim Vino, Nicotianae, Opio, aliiſve ſimilibus aſſueti, a quantitate aequali, ſtimulationem, quam alii, experiuntur, debiliorem. Nec alia videtur ratio, cur Medici aegrotorumque curatrices, a morbis contagioſis, prae caeteris, incolumes evadant. Ejuſdem rationis videtur, quod de rege Mithridate, aliiſque dictum fuit: de veneni, ſcilicet, uſu tam familiari, ut nec venenum ipſum, periculum iis inferat.

54. Minorem ſtimulationem, ad juſtam gradum, perductam experiuntur, qui, a lauto victu ad tenuem, gradatim, valetudine nihilominus incolumi, tranſeunt. Idem experiuntur Pharmaco-

poli, Oinopoli, Tinctores, Pictoreſque; qui, unuſquiſque, in re ſuâ, cujus varietates minutas, ejus intereſt diſcernere; ex ſtimulis, in alios fere nihil valentibus, et omnino neglectis, ſtimulationem adipiſcuntur, ſatis validam.

55. Ejuſdem, (52) exempla alia, ad taedium uſque, proferri poſſint. Haec autem (53, 54) ſatis videntur. In omnibus, in illis, quidem, ut videtur, cedendo; in his, autem ſtrictius nitendo, viva compages, ex ſtimulis vi diverſis, ſtimulationem attingit prope aequalem, et rei ſuae aptiſſimam.

56. *In ſtimulatione, obſervatur, aliquando,* Conſenſus Partium, *quo, non ſolae partes, ſtimulo ad hibito tactae, nec iis vicinae aut connexae; ſed partes etiam diſtantes, nullo nexu ſpeciali, ipſis conjunctae, ſimul, ſtimulationem aliquam exhibent.*

57. Harum ſtimulationum, illius, ſtimulus praeſens; hujus, illa videtur eſſe cauſa. Illarum, et hujuſmodi, conſenſus latè, in corpore vivo, dominatur. Inter nervos, in omnibus eorum partibus, ipſos; inter partem nervi omnem, cerebrumque ipſum, perfectiſſimus conſenſus videtur exiſtere. Hinc, forſan, communicatio, inter cerebrum nervoſque ultimos, celerrima (47). Hinc, digito ſecto, Triſmus; hinc a cerebri laeſi-

one, per totum corpus, Torpor. Hinc, veſicatorio vertici adhibito, torpor ex partibus diſtantibus fugatus.

58. Inter vaſorum, cujuſque generis, idem inſignis eſt. Deliquium, igitur, tam depletionem aliquam inſignem, in magnis venis exiſtentem, quam ipſum cor depletum ſubſequitur. Venis, igitur, aeque, ac in corde poſſit, materia aliena, convulſionem infert, et mortem. Ex actione vaſorum ſanguiferorum, in unâ parte auctâ, in toto, eadem ſaepe augetur. Ex Pleuritide, igitur et ſociis, ut ex inflammatione, ſub unguibus exiſtente, turbae, per totum curſum ſanguibus, cientur inſignes; et quidem majores, quam quae, ex merâ fluidi acceleratione, oriri, credi poſſint.

59. Cutis, etiam, partes omnes, inter ſe conſentire videntur. Parte ejus, igitur, conſtrictâ, tota ſaepe eandem patitur, et horrore ſtringitur ſuperficies: parte ſolutâ, et ſudorem halante, ſaepe inde, ſudor totam ſuperficiem rigat. Intus, ventriculus cum caeteris omnibus viſceribus conſentit. Vomitus inde, et nauſea, a Hepatitide, Enteritide, Nephritide, Partu, aliiſque experiuntur ſimilibus. Praeſertim autem, partis tubi alimentarii omnis, concentu gaudet. E materiâ ingratâ, tantum guſtatâ, e materiâ eme-

ticâ, per anum receptâ, aeque, vomitus non effugiendus. Eâdem ratione, os internum et lingua, et ſenſu aegro, et cum inſpiciantur, ventriculi conditionem Medico notant. Nec aliâ, explicari poteſt medicamentorum in ventriculum receptorum, effectus celerrimus, et, in corpore, latiſſimus. Dolor, in teſte ejuſdem lateris, torporque cruris, Rene laborante; Epiſtaxis, ex frigido, ſcroto adhibito, repreſſa, eadem oriuntur.

60. Inter partes, ſimiles ſtructurâ, actione aut officio, valere praecipue videtur. Inter mammas, igitur, et uterum, quae ſtructurâ non valde abſimiles ſunt: quorum illae, ad lac praeparandum, deſtinatae ſunt; hic, idem aliquandò, aut, inſtar ejus aliquid, conficit: inter oculos ipſos, utriuſque partes cognatas, et in iis ſingulis, retinam inter et iridem; quo, altero laeſo, et alter affectionem laeſioni ſimillimam experitur; quo luce, ſoli retinae, admiſsâ, iris ſimul fibras ſuas extendit. Sed, ne in exemplis cunctemur, quae proferri poſſint plurima; corpus totum, cum partibus ſingulis; ſingulae eae cum toto, et inter ſe, quodammodo conſentiunt.

61. *Conſenſui, etiam referri poteſt, Commercium, ut dici poteſt, Vicarium; quo, partium conſentientium altera aliam, eodem tempore, ſtimula-*

tionem; alternis vicibus, utraque eandem ſimilem experiuntur.

62. Hujuſmodi commercium exiſtere videtur externam cutem inter, vaſaque in eâ poſita, ſpiratiora, et ſuperficiem, ventriculi, inteſtinorumque, internam: inter eandem qouque, et viſcera reſpiratoria ac urinaria. Inde, èx impedito halitu cutali, oriuntur aliquando, vomitus; ſæpe diarrhoea; et mitis diabetes; ſaepiſſime tuſſis. Sudore, autem, libere fluente, haec omnia poſſunt abigi. Hujuſmodi, etiam, commercium quoddam, partes inter, intus poſitas, et partes exteriores, ſuper eas directé poſitas, exiſtere videtur, ex effectu veſicatorii ſupra illas impoſiti: ſic enim, actione externâ auctâ, interna affectio localis, aliquando mitigatur; et e contrà, ſi externa ſtimulatio ſubito compeſceretur, in periculum, interna incurrerent.

63. In morbis quibuſdam, affectio morboſa, partes alias, vicibus alternis, invadit; idem commercium oſtendens. In Podagrâ, pedes et ventriculus, ſeſe alternis vicibus, dolore patiendo, excipiunt; et inde teſtante Darvinio Ingenioſ. ventralis hic morbus ex pedum veſicatione, ſublevaminis aliquid inveniret. Ex ſimili nexu, etiam, hepar et facies alternis vicibus, in affectione, uſu potus meracioris immodico, ortâ,

eruptione quâdam, plecti videntur. Et quidem, eſt forſitan, naturae corporis vivi; ut ſtimulatio inſignis, in unâ parte excitata, et Vis Senſoria, ibi valde exercitata, non poſſint non minuere ſtimulationem, in aliquâ parte aliâ. In Typho, igitur, Phrenitide, Pleuritide, et ſimilibus, ſtimulatio; quamvis, in vaſorum ſanguiferorum genere, aucta ſit; in inteſtinis minuta, alvo tardâ, proditur.

64. Vulgi, igitur, opinio, de Exanthemate, introrſum, repulſo, non omnino rejicienda; nec omnis conatus, ejus reducendi, prorſus negligendus. De Variolae exemplo ipſe novi, in quo, exanthemate regreſſo; morbus plurimum ingraveſcebat, et mors imminere videbatur; cum autem, cutis unguento ex Ærugine forti, perfricata eſſet (conatus quidem audax nec temere inimitandus) rediit eruptio, et morbus ſtatim, mitior evaſit.

65. *Conſcia Mens et attenta, ſtimulationem, cui adſit, plurimum intendit. Ea cui adeſt,* Senſatio, *cui non adeſt* Irritatio, *poteſt vocari.*

66. Quaſdam ſtimulationes, in ſano, Mens attingere non poteſt; quaſdam, vix poteſt non intueri: quaſdam, ſaepe neglectas, attingere poteſt ad libitum. Cordis ſani, arteriarum, inteſtinorum, omnium intus poſitorum, motus in ſano

ſiunt incogniti. Muſculorum, etiam, voluntati obedientium, motus, cujus effectus, non ipſum, decrevit Mens, et obſervat, ſunt claſſis Primae. Alterius, plurimae, gradu inſigniores, Dolor, nempe, Anxietas, Prurigo, ſtimulationes organicae, ſi eae paulo validiores ſint, quae Mente inconſciâ, accidere non poſſunt; et quidem, omnes quae extra ſiunt, magis quam intus factae, Menti obnoxiae exiſtunt. Tales, enim, ſenſibus externis, Mentis organis, quam aliae, facilius patent. Mediae inter has, quae faciunt Reſpirationem, et aliae plurimae, per horas factae, autem, ſaepiſſimè neglectae. Hae ultimae ſunt, in quibus, vis Mentis adhibita, maxima appareat. Ipſa, autem, adhiberi poſſit; aut, auctâ aliunde ſtimulatione aut, niſu ſui ipſius volentis: Igitur,

67. *Irritatio quatenus aucta Senſatio ſit.*

68. In ſano, vaſorum motus omnis; inteſtinorum omnis, praeter niſum, ingerentem cibi et faecum ejicientem; ſolâ irritatione, ſiunt. Sin autem, cor et arteriae pulſus abnormes ederet, inteſtina diarrhoeam gravem, aut dyſenteriam, paterentur; Mens conſcia ſtatim adſtaret. Inde, pulſationem Temporum, aliquando, in Pyrexiâ ſentimus; in Auribus tinnitum audimus; inteſtinorum turbas obſervamus. Ex eâdem ratione, motus, quibus pendent Spectra, etſi poſt

ſplendidi alicujus viſi, verè exiſtere, credendum; niſi tamen validiſſimi fierent, ſœpe abeunt incogniti,et ſine ullo ſpectro obſervato: ſin autem,Sole, aut igne, diutius ſpectato, oriantur; ſpectra mentis aciem ſibi fortiter vindicabunt.

69. *Mens, qua non fuit, adhibita, ſtimulatione augenda, vim ſuam oſtendit.*

70. Eâ partibus ſecernentibus attentâ, ſecretiones majore copiâ ſcatent, quod ex Ptyaliſmo; fame, gaſtrico ſucco ſcatente, ortâ; et e libidine, poteſt obſervari. Hæc autem attenta, potius ipſa ſtimulans, cœteris jam prœſentibus ſtimulis, opem ferens, quam ipſos augens, ſtimulationem promovere videtur. Si enim v. c; ſucci gaſtrici, jam præparati, ſatis adeſſet, eſuria aliquando, præſens eſſe poteſt; aut abſens; prout, de eâdem praeſente, a Mente quaeratur, necne, idem fieri videtur, de reliquis ſecretionibus: praeſertim, autem, de urinâ; quod, quo magis de eâ praeſente, aliquis cogitaret; eo ſaepius, micturitio aderit.

71. Nec aliâ ratione videtur, quod actiones quaedam naturales, veluti contagione propagentur. Tuſſis, nempe, levis, Oſcitatio, Pandiculatio, aliaeque his ſimiles. Ad haec, enim, irritamina quaedam, ſemper adeſſe videntur; debiliora, tamen, quam ut per ſe effectum ederent:

cum autem, Mens, viſu, aliâſve, iis, in auxilium, advocata fuerit; ſtimulatio perfecta evadit, et actio juſta editur.

72. Ex eâdem, videtur, ex parte (54) oriri, quod, Artis aliûs, alius artifex objecta, eorumque diſtinctiones minutas, aliorum acumini, non obvias, facile diſcernit. Haec, enim, utcunque minuta, imperitorum aeque, ac peritorum organa feriunt. Cauſa, igitur, videtur eſſe, quod Mens, in opem alteri ſtimulo vocata, quod irritatio fuit, in ſenſationem creſcere facit. Id, autem, certius, potentiuſque, facit eo, quo crebriores, ad idem attingendum, praeiverint niſus. Sic, enim, ut videtur, aut motus ipſi inſigniores evadunt; aut mens ipſa, uſu, facilius in eos incidit, et cum iis ſolis permanet.

73. *Mens, unde, praeſens fuit, avocata, vim ſuam oſtendit, ſtimulatione minuenda.*

74. Stimuli inde plurimi, ad ſenſationes excitandas, aptiſſimi, modo juſto, et vi debitâ, adhibiti, negotioſis, cogitabundis, et ſtudioſis fruſtra adhibentur: et quidem, quo facilius aliquis mentem, a rebus ſponte oblatis, avocaret, quaſi totam, in unam impenſurus; eo aptior ſtudio alto evadit. Morbus eſt, autem, et ſupra modum, quod aliquando ſtudioſiſſimis accidit; qui, et inviti, ſtimulos aptos, modo debito, adhibitos

negligunt. Hinc reſponſa interdum aut nulla, aut inepta, aliaque ſimilia. Hujuſmodi morbus, in gradu ſui graviſſimo, Amentia evadit, in quâ, cogitationes ſaepe fictae, quam ipſae res, mentem magis occupant, et ſomnium ſine ſomno obſervatur.

75. Inde (73) explicari poteſt, quod alias mirum videatur, milites in pugnâ, alioſque certantes, quam periculum, tam vulnus etiam lethale, negligere. Mens, enim, ab illis impreſſionibus abſtracta, et tota victoriâ, irâ, ultioneve exercitata, ab illis, Irritationes, ab his ſolis, Senſationes accipit. Ex eodem, fieri videtur, quod ſomno obrutus ſtimulationes minus obſervet, et minus augeat: unde tardius abſolvuntur ſecretiones; et fluida ſecreta diutius retinentur; ſenſationes deſunt; et dolor, vix oritur, etiam ex acri dolorifico adhibito.

76. Aliquando, maxime intereſt, mentem aegri a ſtimulatione divertere; cum, enim, dolor aut anxietas, ſine Mente praeſente, exiſtere non poſſint; ipſam avertere eſt idem quod dolori ſublevare: dolore autem, amoto, et ſtimulatio minor evadet, et morbus compeſcetur. In exemplo, igitur, ſtimulationis abnormis omni, Medici, Mentem ab eâdem avocare, pro virili, conantur: ſomno, omnimodo, conciliando; ei,

quiete, ſilentio, tenebris, ipſo medicamento ſoporifico, ſtudendo. Hinc, in Typho, noctibus, et poſt vulnus, caſu aut conſulto, factum, ſomno, hauſtibus, conſulitur, anodynis; qui quidem per ſe ſaepe ſtimuli ſunt; tamen, quia mentem avocant, ſtimulationem adverſus pervalidè operantur. Eodem ſpectant, fortaſſe, Cataplaſmata, phlegmonibus vulneribuſque, adhibita. Niſi, autem, dolore urgente, aliquid hujuſmodi fiat, ſenſationes omnes jucundae abibunt; aeger miſer nihil ſuave ſapiet, nil audiet, videbit, tanget jucundum; totus in uno dolore, immerſus.

77. Hypocondriaſis, ejuſdem praebet exemplum, in qua, dolores, per ſe, aut minimi, aut nulli, ipſâ Mente incubante maximi fiunt, aut aeſtimantur. Huic morbo igitur, nullùm praeſentius remedium, quam ejuſdem, alio, divortium, quod per exercitationem fieri poteſt, optimum. Haec, quidem, ipſo motu exercendi, multum faciat; plus, autem, Mentis divortio acceptum referendum videtur. Hujuſmodi divortium, autem, factu eſt facillimum, mente alio adhibitâ; nam,

78. *Mens, eodem temporis puncto, ſenſationem, tantum, unam, videtur perfecte capere: et fortior, debiliorem delet.*

79. Hoc (78) dictum, verum eſſe, ex dictis,

ſupra (73, 74, 75, 77) patet: ſi enim Mens, pluribus, eodem temporis puncto, aequè attendere poſſet, eam, a pluribus ſtimulationibus praeſentibus ad unam, caeteris fortiorem, adhibitam, nihil faciat, oporteret: ſin autem, una tantum ſtimulatio, mentem attentam, ſibi vindicaret, neceſſe videtur, eam fortiorem fuiſſe. Verum eſt, autem, praeſertim, de ſenſationibus, partibus diverſis, excitatis. In partibus, enim, et ſenſu tactûs praeditis, et ſenſui proprio deſtinatis, utriuſque generis ſenſationes, aliquando ſe mutuo promovere videntur. Aure, igitur, Linguâ, Oculo, Naſo interno, dolentibus, cujuſque ſenſus propria objecta, effectum fortiorem ederent. Senſationum, autem, ejuſdem generis, etiam in ipſis organis fortior, debiliorem, obtundit. Sonis, itaque, validis, et acutis, cum debilibus aut obtuſis, ſimul, auri ſeſe offerentibus; hi illis obruuntur. Idem de ſenſibus aliis, etiam dicendum; de Tactu autem gradibus ejus, imprimis, fortioribus. Et quidem, ipſe dolor, ſi in organis, inſignior fuerit proprias ipſorum ſenſationes ſaepe excluderet. Hinc, autem (78) apparet, qua ratione, Mens, a ſenſatione moleſtâ, aut periculoſo avocari poſſit.

80. Natura duce, ad dolorem acutiorem, aliâ ſenſatione excitatâ, obtundendum dirigimur.

Dolore acuto laborans, inde, partem maxime dolentem ſuprà, manu, aut corpore duro premit; eandem, aut quiddam aliud, ferit; manus, corpus totum, parteſve ejus, torquet, ſinuat, extendit; violenter agitat; dentibus fremit, crepitat; miſer crines ſuas, aliquando ipſam carnem, lacerat. Exemplum ipſe cognitum habui, in quo, dolore genua urgente, acutiſſimo, aeger ipſe volens, Cauſtico acerrimo, dolentem partem pungebat.

81. In mitiore dolore, et in prurigine amovendâ, frictionem vel plurimum proficere, et ad ſenſationem moleſtam ſummovendam, et ad morbum, cauſam ipſius, abigendum, omnibus notum eſt. Et acris Chemici, ratio ſimilis.

82. Quum, autem, partes externae, quippe quae externis ſenſibus, mentis ipſius organis, inſtructae ſint, prae interioribus, oporteat vi ſentiendi polleant; (66) quum, interim, internae, cum externis partibus, commercio vicario ſaepe gaudeant (62) Ars, et ſaepe quidem, non ineptè; dolorem, dolore, conetur amovere. Hac, ut videtur, ratione, Veſicatorium, Sinapiſmus, et ejuſmodi reliqua, ſuperficiei adhibentur, pro Rheumatiſmo, Spaſmo, inflammatione internâ, Cynanche, ſcilicet, Pneumoniâ, ſociiſque ſublevandis, remedia, ut quibuſdam videtur, praevalida.

83. Veſicatorium, autem, v. c. operâ variâ, ſuum effectum ſalutarem edere poſſit; ſuperficiem, enim, qua adhibetur, ſtimulat, inflammationem ibi ciet, fluidum ſeroſam elicet, dolorem acutum, ſuperficialem, et circumſcriptum excitat; diverſa vaſa, ei obvia, ad actionem ſolitâ fortiorem, impellit; arterias, ſcilicet, plus fluidi emittere, venas, vaſaque Lymphatica, plus revehere facit; per nervorum medium, totum forſan latè ſtimulat, ut ex Iſchuriâ, eodem ortâ, veroſimile conſtat. Inde, vitam forſan per totum promoveat. Ad dolorem Pleuritidis, e. g. ſubigendum, fluidi eliciti vis minima videtur; id, enim, in plurimis exemplis, fere nullum eſt, remedio nihilominus pollente; nec datur ſaepe (qua dolor, tamen, ſublevari dicitur) partem veſicatam inter (ut in Hepatitide accidit, aliiſque) et partem morbo dolentem, vaſorum continuatio. Praeterea, ſublevamen a Sinapiſmo, aut Cauſtico, quae fluidi fere nihil elicent, ac a Veſicatorio, aeque certum videtur aeſtimandum. Nec effectus ejuſdem ſalutaris, ſtimulationi generali, parti affectae impertitae, totus attribuendus: quatenus, enim, id fiat, malum gravius evaderet. Doloris, igitur, interni ſublevamen, quod, a veſicatorio extrà adhibito, vere acceptum conceditur, a ſtimulatione externâ dolorificâ acceptum,

eodemque referendum, videtur. Dolor, enim, externus, interno, ſenſibus externis, magis obviis, Senſoriam Vim, ad ſe ipſum obſervandum vindicat, et eâdem operâ (78, 63) eandem Vim, a parte internâ dolente, divertit. Mentis, autem, acumine ablato, quae Senſatio erat, in Irritationem abit, et actio interna, morbida, abnormis, miteſcere cogitur. (73)

84. In Medicinâ faciendâ, dolorem, dolore vicario, ſublevare, aliquando, maxime proſit. Quum, enim, exteriores, prae interioribus partibus, vi ſenſoriâ polleant (66) e leviore partium laeſione externus, quam internus dolor, oriri ſaepe poteſt: et quamvis, res aliter ſe habuerit, cum hae illis magis vitales ſint; minus molles; pro motu ſuo, mole majores; in his, laeſio compagis, periculi multo minus inferret. In ipsâ cerebri mole, e. g. laeſio, prae verticis veſicatione innocuâ, minima, fatale periculum inferret. Interiora, porro, quam exteriora, in corpus latius dominari videntur, Partium Conſenſu, et inde, cum minore turbâ, et periculo minore, externus quam internus dolor et laeſio fieri poteſt. Hinc, etiam, dolor aeque acutus, alio, quam alio loco diutius, vitâ incolumi, tolerari poteſt. Extrà quam intus, denique, medicamenta, et plus poſſunt, et facilius adhibentur. Laeſio, igitur, vi-

caria, functâ ſuâ vice, minimo ſpatio, ſaepe, aut ſanari poteſt, aut tolerabilis reddi. Quum haec ita ſint, maxime intereſt Medici ſaepiſſime, ſi poſſit, dolorem internum ſubigere, externo vicario inducendo.

85. Eodem modo, etiam, laeſiones, et morbi magis exteriores, aliquando ſublevantur. Ut praetermittantur fonticuli vicarii, et ejuſmodi omnia: in Triſmo, maxillae affectio, acerrimo cauſtico, parti primum affectae adhibito, aliquando levari poteſt. Ejuſdemmodi remedium, ex Analogiâ videatur non abſurdum, in ipſâ Hydrophobiâ periclitandum.

86. Hæc omnia (73, 85) aliaque multa, quae etiam ſubjici poſſint niſi, quidem, id longum foret, Mentem, ſaepe cum fructu, a ſtimulatione cui adfuerit avocari, oſtendunt. Inde, etiam, conſtat, ipſius vim, in eâ cui attenta adfuerit, ſtimulatione augendâ inſignem fuiſſe. (65) Caetera, autem, hujuſmodi praetermittenda, videntur, ut paucis, jam dictis non alienis, de Typho dicendis, Diſputatio haec ad finem perduceretur.

87. Typhus incipens, ſaepiſſime, ſe prodit *horrore*, magis minus inſigniore; *debilitate; languore; anorexiae*, aut *nauſeae* quodam; *pulſu*, ſolito, frequentiore et duriore; *calore*, aliquatenus aucto, et tactui quaſi aculeato; *capitis*, prae-

cipue *temporum dolore*, pulſante, comitatâ ſaepe *vertigine*. Hujuſmodi ſymptomata, brevi, excipiunt, *ſenſorii functiones turbatae*, et *delirium* ſaepe mite, aliquando ferocius; *debilitas* per totum altior; *pulſus minor*, uſque, et *frequentior;* donec, aut felix mutaverit, aut eventus infelix morbum finiverit. Haec omnia, Morbum produnt, genus nervoſum, praeſertim, autem, ipſum cerebrum, plectentem. Cauſam excitantem agnoſcunt, *materiam contagioſam*, quae, nempe, ſtatim atque adhibetur, aliquando ſe prodit; interdum, circa corpus induſiave diutius hoſpitetur ibi, forſan fomite fruens, vireſque colligens, juſtum morbum, occaſione datâ, excitatura.

88. Hanc materiam contagioſam, ipſum cerebrum imprimis laedere, e capitis dolore et vertigine, vaſorumque ejus pulſu abnormi, diebus primis; poſtea, ſenſibus captis, delirioque inducto veroſimillimum conſtat. Nihil, autem, in Praxi Medicâ, certius videtur, Periclitatione probatum, quam Typhum, noſtratem, in diebus hiſce dum dolor capitis pulſans, aliaque huic comitata, adhuc perſtiterint, ſanguine, e venâ, ut poteſt, cerebro proximâ, ſemel iterumque, ſi opus, detracto, et interrumpi poſſe; et, nullo, tamen, inſolito periculo reditûs relicto, ſaepiſ-

ſime, penitus excidi. Methodum hanc, Typhi noſtartis medendi, perefficacem, e Praelection-ibus* Ingenioſiſs. D. Cleghorn, in hâc Uni-verſitate, vertente anno praeſente, de Medicâ Praxi prolatis, cognitam; ex ejuſdem Praxi feli-ciſſimâ, in Noſocomio Glaſguenſi, pluribus vici-bus, interim, nec unquam fruſtra repetitâ, com-pertam habui. Eandem, quoque; nec alieno exitu; ipſe ter, nuperrime, repetivi.

89. E morbo et remedio collatis, videtur; vel contagioſam materiam, aut rectà, aut conſenſu et eventu; vel cerebrum, connixu ferendo ſoli-to, minus aptum reddere; vel ipſum connixum, in vaſis, et ideo in cerebro, multum intendere, totum morbum, hâc operâ, efficientem; vel con-nixu augendo, eandem, ſui ipſius vi nocivae cap-piendae, Vim Senſoriam in cerebro excitatam, aptiorem efficere. Videtur, etiam, miſſum, e cerebri vaſis, ſanguinem, eodem connixu laxato; aut ipſum morbum auferre; aut eandem, ten-ellis cerebri viribus tolerabiliorem; aut, denique, ipſum contagionis minus ſentiens reddere (9. 10.) Inde, etiam, quamvis materiae contagioſae, ad-huc, circa aegrum hoſpitetur, et, in alio, juſtum

* Complura quidem, in hac diſputatione, prolata, ex iiſdem Praelectionibus, derivata profiteor. Hujuſmodi, inter alia, ſunt (85) dicta.

morbum, facere poſſit; ille, eo plenitudinis, quo morbus acceſſerit, nonniſi gradatim, denuo perventurus dum inter contagionem degit, vim ejus paulatim, progradibus repletionis reſtitutis, capiendo; cum, tandem, adfuerit juſta repletio, malo aſſuefactus, non ſecus ac ille, e Typho, curſu ejus peracto, ſponte ſoluto, aut in Noſocomio curatrix evadit incolumis.

90. *Reſtat, denique, ut edicam, quam maximas gratias, Profeſſoribus Honoratis, caeteriſque, Scientiae multiplici, in hac Alma Academia Praefectis habeo: Quos amiciſſimos, per longum tempus compertos habeo; Quos, me audiviſſe, Doctores, animo, grato atque laeto, terrarum ubicunque, recordabor.*

FINIS.